17/05/2026

17 Μαΐου: Εορτάζει ο Άγιος Αθανάσιος, Επίσκοπος Χριστιανουπόλεως

/ Βίοι Αγίων

Χριστός Ανέστη! Σήμερα, 17 Μαΐου, η Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη των Αγίων Ανδρονίκου και Ιουνία εκ των Ο΄ Αποστόλων, των Οσίων Νεκταρίου και Θεοφάνους, κτητόρων της Μονής Βαρλαάμ Μετεώρων, του Νεομάρτυρα Νικολάου από το Μέτσοβο, των Επισκόπων Θεοφάνους των Σόλων της Κύπρου, Αθανασίου Χριστιανουπόλεως του Νέου και Αθανασίου Χύτρων (Κυθρέας). Τελούμε σύναξη των Ιεραρχών της Κυθρέας, μαζί με τον Αθανάσιο, των Δημητριανού, Πάππου, Σπυρίδωνα

και Φωτεινού.

- Του Λάμπρου Κ. Σκόντζου, Θεολόγου – Καθηγητού

Άγιος Αθανάσιος, Επίσκοπος Χριστιανουπόλεως

Όταν η πατρίδα μας βρισκόταν στη σκληρή δουλεία της τουρκοκρατίας, ο Θεός ευδόκησε να αναδεικνύονται μεγάλα πνευματικά αναστήματα, άξιοι ποιμένες και εκκλησιαστικοί ηγέτες, για να ποιμαίνουν επάξια το σκλαβωμένο Γένος μας. Ένας από αυτούς υπήρξε και ο άγιος Αθανάσιος ο Νέος, ο Θαυματουργός Επίσκοπος Χριστιανουπόλεως στη Μεσσηνία.

Γεννήθηκε στην Καρύταινα της Γορτυνίας περί το 1640. Κάποιοι βιογράφοι του αναφέρουν την πληροφορία ότι γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1644. Οι γονείς του ονομαζόταν Ανδρέας και Ευφροσύνη και είχαν άλλα τρία παιδιά. Το κοσμικό του όνομα ήταν Αναστάσιος Κορφηνός. Έλαβε από τους ευσεβείς γονείς του την ευλάβεια και την πίστη στο Θεό, δείχνοντας από παιδί την κλήση του να αφιερωθεί στο Θεό και στην υπηρεσία της Εκκλησίας.

Τα πρώτα του γράμματα τα έμαθε μάλλον στην γενέτειρά του και αργότερα συνέχισε τις σπουδές του στην ξακουστή σχολή της Ιεράς Μονής Φιλοσόφου στην Αρκαδία. Συνέχισε μετά ως κληρικός τις ανώτερες σπουδές του, ως κληρικός στην Κωνσταντινούπολη.

Όταν ενηλικιώθηκε, οι γονείς του τον παρότρυναν να παντρευτεί, όμως εκείνος πρόβαλλε αντιρρήσεις, διότι έτρεφε στην ψυχή του την επιθυμία να ακολουθήσει το μοναχικό βίο. Οι γονείς του επέμειναν και μάλιστα ο πατέρας του, χωρίς να τον ρωτήσει, του διάλεξε για σύζυγό του μια κοπέλα από την Πάτρα, κόρη ενός πλούσιου άρχοντα, με την οποία τον αρραβώνιασε. Κατόπιν τον έστειλε, μαζί με κάποιους σέμπρους του, στο Ναύπλιο, για να αγοράσει τα απαιτούμενα, για το γάμο, χρειαζούμενα. Ο Αναστάσιος, έχοντας σεβασμό στους γονείς του, υπάκουσε και αναχώρησε για την πόλη του Ναυπλίου.

Βαδίζοντας για το Ναύπλιο, πέρασαν από το εκκλησάκι της Παναγίας στο Βιδόνι, κοντά στο χωριό Σύρνα, όπου ο Αναστάσιος σταμάτησε για να προσευχηθεί. Μπήκε στη μικρή Εκκλησία και με δάκρυα στα μάτια παρακαλούσε την Παναγία να του δείξει τι πρέπει να κάμει. Έφτασαν στο Ναύπλιο, ψώνισαν τα απαραίτητα για το

γάμο και ήταν έτοιμοι να πάρουν το δρόμο του γυρισμού. Αλλά την προηγούμενη βραδιά της αναχωρήσεως είδε ένα παράξενο όνειρο: την Παναγία και τον Τίμιο Πρόδρομο, οι οποίοι του είπαν: «Σκεύος εκλογής και υπηρέτη του Υιού μου επιθυμώ να γίνεις, Αθανάσιε. Απέστειλε, λοιπόν, τους δούλους σου με τα νυμφικά ιμάτια προς τον πατέρα σου και ἡ κόρη ας συζευχθεί άλλον άνδρα. Εσὺ δε να πορευθείς στην Κωνσταντινούπολη, για να λάβεις ότι ο Υιός και Θεός μου ευδόκησε».

Ο Αναστάσιος κατάλαβε ότι το όνειρο ήταν από Θεού και πήρε την απόφαση να γίνει μοναχός. Έστειλε τους δούλους στο σπιτικό του και αυτός άλλαξε δρόμο και έφυγε για την Κωνσταντινούπολη. Εκεί εκάρη μοναχός και έλαβε το μοναχικό όνομα Αθανάσιος. Ακολούθως χειροτονήθηκε διάκονος και στη συνέχεια πρεσβύτερος.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιάκωβος (1679-1682), (κατά την πρώτη του πατριαρχεία), τον εκτιμούσε πολύ και βλέποντας την πίστη του, την αφοσίωσή του στην Εκκλησία, τα χαρίσματά του και τα λοιπά προσόντα του, τον χειροτόνησε Μητροπολίτη Χριστιανουπόλεως, υπέρτιμο και έξαρχο πάσης Αρκαδίας, ως διάδοχο του κοιμηθέντος Μητροπολίτου Ευγενίου (1645-1673). Η επισκοπική του χειροτονία θα πρέπει να έγινε το 1680 με 1681, όπως φαίνεται από τα υπογραφόμενα έγγραφα από αυτόν, ω μέλος της Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Η έδρα της Επισκοπής του ήταν η Χριστιανούπολη, πιθανότατα η κώμη Χριστιάνοι της Μεσσηνίας. Όμως, με ασφάλεια μπορούμε να πούμε πως η πραγματική έδρα του, ήταν η πόλη της Κυπαρισσίας.

Ο Αθανάσιος όταν πήγε στην επισκοπή του βρήκε μια απελπιστική κατάσταση, από άποψη οικονομική, εκκλησιαστική και ηθική. Οι κάτοικοι, κάτω από την τυραννική εξουσία των τούρκων, είχαν εξαχρειωθεί και εξαθλιωθεί. Ηθικά είχαν αποκτηνωθεί και εν πολλοίς, επικρατούσε ανάμεσά τους ο νόμος της αυτοδικίας. Το ίδιο και από θρησκευτική και πνευματική άποψη, πυκνό πνευματικό σκοτάδι τους σκέπαζε. Η φιλότιμη δράση των μοναχών του Λουσίου και της Σχολής Φιλοσόφου ελάχιστα τους ωφελούσε.

Ο ένθερμος Επίσκοπος, μόλις ενθρονίστηκε άρχισε έναν τιτάνιο αγώνα για να αντιμετωπίσει τα οξυμένα προβλήματα της επισκοπικής του περιφέρειας. Πρώτο του μέλημα η εξεύρεση ικανών ανθρώπων και ιδιαίτερα νέων να χειροτονήσει κληρικούς, για να πληρώσει τα τεράστια κενά εφημερίων. Για το σκοπό αυτό ίδρυσε σχολεία στοιχειώδους εκπαιδεύσεως για τους υποψηφίους κληρικούς, όπου διδάσκονταν ελληνική γλώσσα, χριστιανική κατήχηση και λειτουργική πρακτική.

Για εξεύρεση πόρων παραιτήθηκε ο ίδιος από οποιαδήποτε εισφορά των ενοριών, για την συντήρηση του ιδίου και τη λειτουργία της Ιεράς Μητροπόλεως.

Φρόντισε παράλληλα για την πνευματική καλλιέργεια του λαού. Ανέθεσε σε ορισμένους σχετικά μορφωμένους κληρικούς να περιοδεύουν ολόκληρη την μητροπολιτική του περιφέρεια και να κατηχούν τον λαό. Περιόδευε και ο ίδιος, διδάσκοντας το λόγο του Θεού με θέρμη και ζήλο και δίνοντας κουράγιο και ελπίδα στο λαό. Έδωσε μεγάλη σημασία στη λειτουργική ζωή, διότι πίστευε πως αυτό που έλλειπε από το λαό ήταν η θεία χάρις, η οποία λαμβάνεται μέσω της λατρείας και ιδίως των Ιερών Μυστηρίων. Ενδιαφέρθηκε για την επάνδρωση των Ιερών Μονών και την ίδρυση νέων, διότι γνώριζε πολύ καλά τον σπουδαίο ρόλο του μοναχισμού στα δύσκολα εκείνα χρόνια. Μετέβαλε τα μοναστήρια σε πνευματικές εστίες και κέντρα κοινωνικής προσφοράς προς τους κατατρεγμένους χριστιανούς. Αυτά τα μοναστήρια θα γίνουν στη συνέχεια τα εκκολαπτήρια επαναστατών και τα ορμητήρια των αγωνιστών της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας!

Παράλληλα επέδειξε μεγάλο κοινωνικό και εθνικό έργο. Η μακραίωνη και απάνθρωπη τουρκική δουλεία είχε εξαθλιώσει τους χριστιανούς ραγιάδες. Προσπαθούσε να βρει πόρους από τους εύπορους της περιοχής, ανακουφίζοντας τους πειναλέους και δυστυχισμένους ανθρώπους. Ιδιαίτερα βοηθούσε τις χήρες και τα ορφανά, των οποίων είχε γίνει ο στοργικός τους πατέρας. Αρωγός έγινε και για τους ανήμπορους, τους γέροντες, τους αδικημένους και τους διωκόμενους. Σε αυτόν έβρισκαν καταφύγιο, στήριξη και παρηγοριά. Όσο μπορούσε, συντηρούσε στις ψυχές των πιστών τη σπίθα της ελευθερίας, μιλώντας τους για ανθρωπιστικές αρχές και φυσικά δικαιώματα, τα οποία τα καταπατούσαν με τον πλέον βάναυσο και απάνθρωπο τρόπο οι βάρβαροι και αλλόθρησκοι κατακτητές.

Εκτός από τα ποιμαντικά και φιλανθρωπικά του καθήκοντα ασκούνταν και στην πνευματική του τελείωση. Προσευχόταν, νήστευε, αγρυπνούσε, μελετούσε τις άγιες Γραφές και όσα συγγράμματα Πατέρων μπορούσε να προμηθευτεί. Το αποτέλεσμα ήταν να καθαρθεί και να λάβει από το Θεό το χάρισμα της θαυματουργίας. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι, οι οποίοι έβλεπαν την ώρα της Θείας Λειτουργίας, όταν εκφωνούσε μπροστά στην Ωραία Πύλη το: «Κύριε, Κύριε επίβλεψον εξ’ ουρανού και ίδε…», μια φλόγα σε σχήμα αστέρος να βγαίνει από το στόμα του!

Ποίμανε με φόβο Θεού, ζήλο και αυταπάρνηση το λογικό ποίμνιο που του ανέθεσε η Εκκλησία για είκοσι επτά χρόνια. Στα 1707, ή κατ’ άλλους στα 1708, κοιμήθηκε ειρηνικά, ύστερα από σύντομη ασθένεια. Ο λαός της εκκλησιαστικής του περιφέρειας τον θρήνησε και τον συνόδευσε πάνδημα στην τελευταία του κατοικία, θεωρώντας τον ήδη ως άγιο. Ανάμεσα στα έτη 1710 και 1713 έγινε

ανακομιδή του ιερού του λειψάνου, το οποίο βρέθηκε, στο μεγαλύτερο μέρος του, άφθορο να ευωδιάζει. Τεμάχια των λειψάνων του βρίσκονται στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Γορτυνίας, τα οποία συχνά θαυματουργούν. Ο άγιος Αθανάσιος θεωρείται θαυματουργός. Η Εκκλησία τον κατέταξε στη χορεία των αγίων και όρισε να εορτάζεται η σεπτή του μνήμη στις 17 Μαΐου.